

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО
На засіданні кафедри фінансів та
банківської справи
Протокол № 1 від “28 серпня ” 2018 р.
Зав. кафедри

Н.О. Слободянюк

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«БЮДЖЕТНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

Ступінь: бакалавр

Кількість кредитів ECTS 6

Розробник: Слободянюк Н.О.
проф. кафедри фінансів та
банківської справи, д.е.н.,
доцент

2018 – 2019 навчальний рік

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Обов'язкова для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Семестр (осінній / весняний)	весняний
Кількість кредитів	6
Загальна кількість годин	180
Кількість модулів	1
Лекції, годин	26
Практичні / семінарські, годин	34
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	120
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	3,5
самостійної роботи студента	7,1
Вид контролю	екзамен

2. Програма дисципліни

Ціль – формування у студентів професійних знань з питань організації бюджетного процесу в державі та управління бюджетними потоками і бюджетними відносинами.

Завдання: вивчення системи управління бюджетом та структури і функцій органів оперативного управління бюджетним процесом; засвоєння теоретичних основ організації бюджетного процесу та бюджетного планування; формування теоретичних і практичних знань стосовно організації виконання бюджету; оволодіння навичками з обліку виконання бюджету та складання бюджетної звітності в органах Державної казначейської служби України, оволодіння методами контрольної роботи фінансових органів на окремих етапах бюджетного процесу.

Предмет: теоретико-методологічні і практичні засади управління бюджетом.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Сутність та складові бюджетного менеджменту. Предмет та завдання курсу

Тема 2. Суть та структура бюджету держави, як об'єкта управління

Тема 3. Органи оперативного управління бюджетним процесом

Тема 4. Бюджетне планування в Україні. Бюджетний процес

Тема 5. Виконання бюджету

- Тема 6. Облік виконання бюджету
Тема 7. Звітність про виконання бюджету
Тема 8. Контроль за виконанням бюджету
Тема 9. Світовий досвід бюджетного менеджменту

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи бюджетного менеджменту					
Тема 1. Сутність та складові бюджетного менеджменту. Предмет та завдання курсу	17	2	2	-	13
Тема 2. Суть та структура бюджету держави, як об'єкта управління	21	4	4	-	13
Тема 3. Органи оперативного управління бюджетним процесом	19	2	4	-	13
Разом за змістовим модулем 1	57	8	10	-	39
Змістовий модуль 2. Складові бюджетного менеджменту					
Тема 4. Бюджетне планування в Україні. Бюджетний процес	23	4	4	-	15
Тема 5. Виконання бюджету	22	4	4	-	14
Тема 6. Облік виконання бюджету	19	2	4	-	13
Тема 7. Звітність про виконання бюджету	19	2	4	-	13
Тема 8. Контроль за виконанням бюджету	19	2	4	-	13
Тема 9. Світовий досвід бюджетного менеджменту	21	4	4	-	13
Разом за змістовим модулем 2	123	18	24	-	81
Усього годин	180	26	34	-	120

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського заняття	Кількість годин
1	Семінар – розгорнута бесіда Тема 1. Сутність та складові бюджетного менеджменту. Предмет та завдання курсу	2
2	Семінар з виконанням практичних задач Тема 2. Суть та структура бюджету держави, як об'єкта управління	4
3	Семінар запитань і відповідей Тема 3. Органи оперативного управління бюджетним процесом	4
4	Семінар з виконанням практичних задач Тема 4. Бюджетне планування в Україні. Бюджетний процес.	4
5	Семінар – дискусія Тема 5. Виконання бюджету.	4
6	Семінар запитань і відповідей Тема 6. Облік виконання бюджету	4
7	Семінар – дискусія Тема 7. Звітність про виконання бюджету	4
8	Семінар з виконанням практичних задач Тема 8. Контроль за виконанням бюджету	4
9	Семінар – розгорнута бесіда Тема 9. Світовий досвід бюджетного менеджменту	4
Всього		34

5. Індивідуальні завдання

1. Огляд періодичної і монографічної наукової літератури.
2. Підготовка рефератів, доповідей за обраною темою.
3. Добір статистичної інформації, підготовка аналітичних довідок.
4. Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема семінарських занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи бюджетного менеджменту			
Семінар – розгорнута бесіда Тема 1. Сутність та складові бюджетного менеджменту. Предмет та завдання курсу	13	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: сутність бюджетного менеджменту, система управління бюджетом, складові бюджетного менеджменту та учасники бюджетного процесу. Джерело [1, 2,4,5, 6]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей
Семінар з виконанням практичних задач Тема 2. Суть та структура бюджету держави, як об'єкта управління	13	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: доходи та видатки Державного бюджету, бюджетний дефіцит, причини виникнення, джерела фінансування, шляхи скорочення Джерело [1, 2, 8,9,19,23]. 2. Самотестування. 3. Самоперевірка знань шляхом визначення рівня виконання планових показників окремо по податкових, неподаткових надходженнях до бюджету, доходах від операцій з капіталом; визначення моделі централізації ВВП у бюджеті, розрахунку суми відкритого і скритого дефіциту бюджету області і розміру субвенції; розрахунку індексу відносної податкоспроможності бюджету міста.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань
Семінар запитань і відповідей Тема 3. Органи оперативного управління бюджетним процесом	13	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: організаційна структура системи Міністерства фінансів України, міські та районні фінансові відділи: їх структура, функції і завдання; структура, функції і завдання Державної фінансової інспекції України, Державної казначейської служби України Джерело [1, 2, 5, 8]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант
Разом змістовий модуль 1	39		
Змістовий модуль 2. Складові бюджетного менеджменту			
Семінар з виконанням практичних задач Тема 4. Бюджетне	15	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: зміст і структура бюджетного процесу, його економічні і організаційні основи. Бюджетний регламент; методологія і процедура	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання

<p>планування в Україні. Бюджетний процес.</p>		<p>бюджетного планування; порядок і терміни складання, розгляду і затвердження Державного бюджету України Джерело [1, 2, 5, 6,9]. 2. Самотестування. 3. Самоперевірка знань шляхом визначення етапів бюджетного процесу в Україні, аналіз обсягів міжбюджетних трансфертів та їх видів відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України»; розрахунку середньої муніципальної забезпеченості з розрахунку на 1 жителя (окремо по обласним і районним центрам)</p>	<p>практичних завдань</p>
<p>Семінар – дискусія Тема 5. Виконання бюджету.</p>	<p>14</p>	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: поняття та принципи виконання бюджету; органи, які за безпечують виконання дохідної частини бюджету. Розпис доходів та видатків, порядок та терміни складання розпису доходів і видатків. Поняття бюджетного фінансування та його організація. Касове виконання бюджету. Джерело [1, 2, 7,8, 19,22,23]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.</p>	<p>Тестування, проведення дискусії, заслуховування та обговорювання повідомлень</p>
<p>Семінар запитань і відповідей Тема 6. Облік виконання бюджету</p>	<p>13</p>	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: організація обліку виконання бюджету у системі казначейства; облік виконання державного та місцевих бюджетів за доходами та видатками; річне заключення рахунків поточного обліку виконання бюджету. Джерело [1, 2, 5,6,19]. 2. Самотестування.</p>	<p>Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування</p>
<p>Семінар – дискусія Тема 7. Звітність про виконання бюджету</p>	<p>13</p>	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Види фінансової звітності; консолідація звітності органів Державного казначейства та фінансових органів; характеристика фінансової звітності про виконання державного та місцевих бюджетів Джерело [1, 2, 6,7, 9,10,19]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.</p>	<p>Тестування, проведення дискусії, заслуховування та обговорювання повідомлень</p>
<p>Семінар з виконанням практичних задач Тема 8. Контроль за виконанням бюджету</p>	<p>13</p>	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: сутність, призначення і види бюджетного контролю; методи бюджетного контролю. Класифікація ревізій; організація, планування і порядок проведення ревізії і перевірок; оформлення результатів ревізії та їх реалізація.</p>	<p>Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань</p>

		<p>Джерело [1, 2, 7,8, 12,15,19].</p> <p>2. Самотестування.</p> <p>3. Самоперевірка знань шляхом складання аналітичного огляду за результатами контролю виконання Державного бюджету за останні три роки; визначення допущених порушень бюджетної дисципліни на основі результатів ревізії. Визначення розміру збитків і суми, що підлягає відшкодуванню в бюджет за результатами інвентаризації в бюджетній установі.</p>	
<p>Семінар – розгорнута бесіда Тема 9. Світовий досвід бюджетного менеджменту</p>	13	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: правове забезпечення бюджетної політики в зарубіжних країнах; бюджетна та фіскальна політика в зарубіжних країнах. Критерії фінансової конвергенції; регулювання міжбюджетних відносин в зарубіжних країнах. Джерело [1, 5,8,9,11].</p> <p>2. Самотестування.</p> <p>3. Підготовка до презентації доповіді.</p>	<p>Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей</p>
Разом змістовий модуль 2	81		
Разом	120		

7. Матриця зв'язку між дисципліною/ змістовим модулем, результатами навчання та компетентностями

Результати навчання	Компетентності											
	Загальні						Предметно-спеціальні					
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
Розуміння основ управління бюджетним дефіцитом							+					
Здатність визначати напрями бюджетної політики та аналізувати зміни в бюджетному законодавстві									+			
Розуміння сутності та структури бюджетного устрою та бюджетної системи								+				
Здатність аналізувати доходно-видаткову структуру консолідованого і державного бюджетів, її відповідність поточній макроекономічній ситуації		+				+					+	
Здатність розраховувати та аналізувати показники внутрішньої і зовнішньої державної заборгованості												+
Розуміння сутності та характеристики доходів та видатків бюджетів різних рівнів								+				
Володіння методами бюджетного планування, прогнозування і контролю у бюджетних установах; методикою розробки та виконання Державного та місцевих бюджетів				+						+		

8. Методи викладання

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, самостійно опрацювання додаткових питань за наведеним переліком літератури).

9. Методи оцінювання

Екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: впродовж семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання	Ситуаційні завдання, задачі	Обговорення теоретичних питань теми	Індиві- дуальне завдання	ПМК	Сума балів
Змістовий модуль 1						
Тема 1	2		2			
Тема 2	1	2				
Тема 3	2		2		5	
Разом змістовий модуль 1	5	2	4		5	16
Змістовий модуль 2						
Тема 4	1	4				5
Тема 5	1		1			2
Тема 6	1		1			2
Тема 7	1		1			2
Тема 8	1	4				5
Тема 9	1		2	10	5	18
Разом змістовий модуль 2	6	8	5	10	5	34
Разом						50

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	
60-69	E	3, «задовільно»
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

11. Методичне забезпечення

1. Електронний конспект лекцій.
2. Методичні вказівки з вивчення дисципліни.
3. Індивідуальні завдання.
4. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

12. Рекомендована література

Основна

1. Слободянюк Н.О. Бюджетний менеджмент [Текст] : конспект лекцій / Н.О. Слободянюк // ДонНУЕТ. – Кривий Ріг, 2016. – 300 с.
2. Бюджетний кодекс України. Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 08.07.2010 № 2456-VI [Електронний ресурс] / <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
3. Благун І.Г. Бюджетний менеджмент: навч. посібник / Благун І.Г., Воронко Р.М., Бучкович М.Л. – Львів: «Магнолія-2006», 2012. – 224 с.
4. Бюджетний менеджмент [Текст] : тренінг-курс : навч. посіб. / [Л. Д. Сафонова та ін.] ; за заг. ред. Є. О. Малік ; Держ. навч.-наук. установа "Акад. фін. упр.". - К. : ДННУ "Акад. фін. упр.", 2012. - 398 с.
5. Бюджетний менеджмент [Текст] : навч. посіб. / К. Ф. Ковальчук [та ін.] ; Нац. металург. акад. України. - Д. : Нова ідеологія, 2011. - 244 с.
6. Слободянюк Н.О. Реформування системи міжбюджетних відносин в контексті процесів децентралізації в Україні/Н.О.Слободянюк.// Економічні та соціальні перспективи децентралізації в Україні: [колективна монографія за ред. Ю.З.Драчука]. – Дніпропетровськ: НГУ, 2016.– Розділ. 1. – С. 32-45.
7. Гордієнко, Володимир Олександрович. Бюджетний менеджмент [Текст] : навч.-метод. посіб. / В. О. Гордієнко, М. В. Тимошенко. - К. : Знання, 2010. -188 с. : рис., табл. - (Вища освіта ХХІ століття). - Бібліогр.: с. 181-188
8. Фролов С. М. Бюджетний менеджмент прикордонних територій (теорія і практика) [Текст] : навч. посіб. / С. М. Фролов, І. Д. Скляр ; Сум. держ. ун-т. - Суми : Сум. держ. ун-т, 2012. - 339 с

Допоміжна

9. Стоян В., Савчин В. Видатки місцевих бюджетів: проблемні питання обслуговування// Казна України. -2011. - №4. - С. 24-27.
10. Бюджетний менеджмент: Посібник / Титарчук І.М., Негода Ю.В. – К.ЦП «КОМПРИНТ», 2014. – 305 с.
11. Перший етап модернізації економіки України: досвід та проблеми /О.М. Алимов, О.І. Амоша та ін. ; за заг. ред. В.І. Ляшенка ; ІЕП НАН України, КПУ. – Запоріжжя : КПУ, 2014. – 798 с.
12. Про Державне Казначейство України : Указ Президента України від 27.04.1995 р. № 335/95 // Урядовий кур'єр. – 1995. – № 68–69. – С. 3–5.

13. Василик О. Д. Теорія фінансів : підручник для екон. спец. вищ. закладів освіти / Василик О. Д. – К. : ТОВ "НІОС", 2000. – 416 с
14. Бюджетний менеджмент: Навч. посіб. / Л. В. Панкевич, М. А. Зварич, П. Я. Могиляк, Б. І. Хомічак. – К.: Знання, 2006. – 293 с.

Інформаційні ресурси

15. Матеріали офіційного сайту Міністерства фінансів України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>
16. Матеріали офіційного сайту Рахункової палати України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/index>
17. Матеріали офіційного сайту Верховної Ради України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>
18. Матеріали офіційного сайту Урядового порталу / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/>
19. Матеріали офіційного сайту Міністерства доходів і зборів України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minrd.gov.ua/>
20. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої ради України. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/>.
21. Офіційний веб-сайт Державної фінансової інспекції України. – Режим доступу: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>